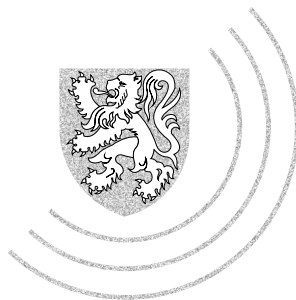

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **42** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 10 maart 2010 (2009-2010)

Kinderrechtencommissariaat

Jaarverslag 2008-2009

Gedachtewisseling

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Katrien Schryvers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borgh;
de heer John Crombez, mevrouw Mia De Vits;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Patricia De Waele;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de dames Gerda Van Steenberge, Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de dames Sophie De Wit, Danielle Godderis-T'Jonck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

42 (2009-2010) – Nr. 1: Jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat

INHOUD

I.	Uiteenzetting door de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris	4
1.	Inleiding	4
2.	Ombudswerk: de cijfers.....	4
3.	Ombudswerk: de knelpunten	4
3.1.	Gezin	4
3.2.	Jeugdhulp	5
3.3.	Gehandicaptenzorg.....	5
4.	Advieswerk: stand van zaken	5
5.	Alternatief rapport	6
II.	Vragen van de leden	7
III.	Antwoord van het Kinderrechtencommissariaat	10

Op 23 februari 2010 hield de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid een gedachtewisseling over het Jaarverslag 2008 van het Kinderrechtencommissariaat. Namens het Kinderrechtencommissariaat namen de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris, en mevrouw Inge Schoevaerts, medewerker ombudsdienst Kinderrechtencommissariaat, het woord.

I. UITEENZETTING DOOR DE HEER BRUNO VANOBBERGEN, KINDERRECHTENCOMMISSARIS

1. Inleiding

De heer *Bruno Vanobbergen*, kinderrechtencommissaris, legt uit dat hij dieper zal ingaan op een aantal met de bevoegdheden van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid rechtstreeks samenhangende thema's. Hij zal dit doen op grond van het Jaarverslag 2008, dat reeds algemeen gepresenteerd werd in november 2009, en het over een langere periode handelende rapport voor het VN-Comité voor de Rechten van het Kind, dat voorgesteld werd op 4 februari 2010 in Genève. Af en toe zullen ook verbanden gelegd worden met de beleidsnota van het Kinderrechtencommissariaat, die eind 2009 door het Uitgebreid Bureau werd bekrachtigd.

2. Ombudswerk: de cijfers

In het verslagjaar ontving het Kinderrechtencommissariaat 1204 vragen en klachten, een aantal dat vergelijkbaar is met de voorafgaande jaren. Er wordt traditiegetrouw een onderscheid gemaakt tussen klachten en vragen. Met vragen bedoelt het Kinderrechtencommissariaat informatievragen. De categorie 'overige' heeft betrekking op onder meer schoolopdrachten. Het valt geregeld voor dat jongeren contact opnemen in het kader van een schoolopdracht.

Nadere analyse leert dat dertig percent van alle vragen en klachten van minderjarigen afkomstig zijn en dat binnen die groep vooral 14- tot 17-jarigen contact opnemen. Tien jaar is zowat de leeftijd waarop jongeren contact beginnen op te nemen. Ook de ouders vormen met veertig percent een belangrijke groep. Professionelen zijn goed voor vijftien percent. Professionelen vragen vaak advies want ze worstelen geregeld met juridische problemen.

Het leeuwendeel van de vragen en klachten – bijna de helft – gaat over het gezin. Een vierde betreft onderwijs en vijftien percent jeugdhulp.

3. Ombudswerk: de knelpunten

3.1. Gezin

In de eerste categorie, namelijk het gezin, wordt het eerste belangrijke thema al jaren gevormd door scheiding. Het Kinderrechtencommissariaat formuleerde er geregeld adviezen over en publiceerde twee dossiers (Kinderen en scheiding, en Recht op Recht).

Een eerste onderwerp daarbinnen is spreekrecht: jongeren stellen vast dat zij vaak niet of te weinig gehoord worden bij echtscheidingsconflicten, en bij de opstelling of herziening van de omgangs- en verblijfsregeling. Er is volgens het Kinderrechtencommissariaat een blijvende rechtsongelijkheid: alleen de jeugdrechter is verplicht om kinderen te horen vanaf twaalf jaar. Tweede subthema is het verloop van gerechtelijke procedures, die heel lang kunnen aanslepen, met stress en onzekerheid tot gevolg. Ten derde besteedt het Kinderrechtencommissariaat al jaren aandacht aan een eigen rechtsingang voor jongeren en het belang van goed opgeleide jeugadvocaten.

Het tweede thema binnen gezin is opvoeding. De spreker wijst op de verschillende vormen van ondersteuning bij conflicten. Voor ouders zijn er onder meer de opvoedingswinkel en de opvoedingstelefoon, voor jongeren het aanbod van jongerenadviescentra (JAC) en de kinderen- en jongerentelefoon. De heer Bruno Vanobbergen pleit voor verdere bekendmaking van deze eerstelijnsvoorzieningen.

3.2. Jeugdhulp

Naast gezin gaan veel vragen en klachten over jeugdhulp. Onvoldoende gemotiveerde beslissingen zorgen voor heel wat problemen. Het Kinderrechtencommissariaat vraagt daarom meer aandacht voor het recht op informatie. Verder is er de gebrekkige toegankelijkheid van consulenten, die niet zozeer een gevolg is van te weinig bereidwilligheid als wel van de zware dossierlast. Eén enkel contact op drie maanden gedurende een verblijf in Mol of Ruiselede is absoluut geen uitzondering. Minderjarigen hebben ook de indruk dat zij alleen toegang krijgen tot vrijwillige hulpverlening als hun ouders daarmee instemmen.

In problematische opvoedingssituaties (POS) wordt de uithuismaatregel door jongeren sterk gepercipieerd als een persoonlijke sanctie, terwijl maatregelen ten opzichte van de ouders veel moeilijker lijken te zijn. De tekorten in het hulpaanbod en wachttijden van één tot anderhalf jaar zijn een oud zeer. Meest knellend is het probleem van jongeren die bij gebrek aan plaats in de kinderpsychiatrie, in de bijzondere jeugdzorg terechtkomen en zelfs in gesloten gemeenschapsinstellingen. Omdat oplossingen tot nu toe zijn uitgebleven en vanwege het grote aantal klachten van jongeren, ouders en professionelen, heeft het Kinderrechtencommissariaat gepland om in 2010 een aantal rondetafels te organiseren over dit onderwerp. Dat staat ook in zijn beleidsnota.

Het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp heeft al heel wat positieve zaken meegebracht, maar verdere bekendmaking en implementatie blijft belangrijk in verschillende sectoren. Na vijf jaar vraagt onder meer het Kinderrechtencommissariaat om een evaluatie. Tot slot wijst de spreker op het gebrek aan voldoende middelen en voorzieningen voor jongeren die noch in een problematische opvoedingssituatie zitten noch een als misdrijf omschreven feit (MOF) hebben gepleegd, maar bijvoorbeeld wel zware psychiatrische problemen hebben.

3.3. Gehandicaptenzorg

In de gehandicaptenzorg kruisen verschillend bevoegdheidsdomeinen en bijgevolg ook departementen en afdelingen elkaar. Probleemsituaties zijn nogal eens het gevolg van minder goede afstemming. Het Kinderrechtencommissariaat pleit voor een betere intersectorale samenwerking.

4. Advieswerk: stand van zaken

In plaats van een opsomming van alle adviezen, die terug te vinden zijn op de website van het Kinderrechtencommissariaat en samengevat worden in het Jaarverslag 2008, verkiest de kinderrechtencommissaris een stand van zaken. Hij drukt de hoop uit voortaan een aantal keren per jaar de commissie te kunnen informeren over het advieswerk. Eén rapportering per jaar is niet altijd even bevredigend.

De kinderrechtencommissaris legt uit dat op uiteenlopende wijze met binnenkomende vragen wordt omgegaan. Sommige worden geïnventariseerd en verder onderzocht, met het oog op zowel goede dienstverlening als integratie in publicaties voor jongeren en middenveld.

Geldspelen bij minderjarigen vormen een voorbeeld van een dergelijke vraag. Aanleiding was de feitelijke verlaging van de drempel voor minderjarigen om te gokken op paarden in

krantenwinkels. De regelgeving is duidelijk: gokspelen voor geld zijn verboden onder 18 jaar. Maar door het gemakkelijke en toenemende contact is er een probleem van afdwingbaarheid. Het Kinderrechtencommissariaat is voorstander van een verbod, maar vraagt tegelijk meer aandacht voor bewustmaking en informatie. Het is van plan om de resultaten van zijn werking rond dit onderwerp te integreren in zijn communicatie.

Een tweede vorm van advieswerk is het formuleren van de adviezen zelf. Begin 2010 verspreidde het Kinderrechtencommissariaat op vraag van het agentschap Jongerenwelzijn een officieel advies over videoconferenties tussen minderjarigen en jeugdrechter. Vanwege de middelen die hun vervoer vereist, overweegt men namelijk om die techniek in te zetten als vervanging van direct, ‘face to face’-contact.

In het advies heeft het Kinderrechtencommissariaat verwezen naar artikel 54 van de Jeugdwet, waarin staat dat de jongere in persoon moet verschijnen wanneer de jeugdrechter een maatregel oplegt. Dat persoonlijke horen en zien is cruciaal. Videoconferenties schieten mogelijk tekort doordat niet alle jongeren even taalvaardig zijn en ook rekening moet gehouden worden met non-verbale communicatie. Bovendien biedt een direct contact ruimte voor voorbereiding met de begeleider en voor feedback achteraf. Het advies vindt een videoconferentie daarom eerder aanvullend dan vervangend. Bovendien wordt onderstreept dat de voorwaarden dezelfde moeten zijn: bijstand door een jeugdadvocaat en indien nodig ook een tolk. In de evaluatie na een proefperiode moet ook het perspectief en de ervaring van de jongeren worden opgenomen.

Het Kinderrechtencommissariaat stelt nog een derde vorm van advieswerk voor, waarbij sterk wordt gestreefd naar inbedding in de werkzaamheden van het Vlaams Parlement. Het bestaat erin om op regelmatige tijdstippen nota's over knelpunten te presenteren in de commissies. De knelpuntennota over diabetes bij kinderen en jongeren vormt een voorbeeld.

Er zijn twee types van diabetes. Type 1 dat erfelijk is en type 2 dat gerelateerd is aan ouderdom. De zieke jongere moet dagelijks op verschillende tijdstippen insuline innemen en zijn bloedspiegel controleren. Zowel in het onderwijs als in de vrije tijd (bijvoorbeeld de sportclub) stelt men echter vast dat aanwezige professionelen weigeren insuline toe te dienen omdat de wet dit definieert als een medische handeling. De juridisering van de samenleving zorgt ervoor dat mensen zich ervoor hoeden een dergelijke verantwoordelijkheid te nemen.

Het Kinderrechtencommissariaat stelt drie scenario's voor om hieruit te raken. Het eerste is een aanpassing van de wetgeving, maar dat is een federale aangelegenheid. In scenario 2 wordt de beschikbaarheid van medisch personeel verhoogd. In het derde scenario worden de directe begeleiders voldoende gevormd, geïnformeerd en ondersteund.

5. Alternatief rapport

De Belgische overheid moet net als elke andere om de vijf jaar rapporteren over de stand van zaken in het kinderrechtenbeleid. Het Kinderrechtencommissariaat wordt gevraagd om een alternatief, kritisch rapport bij dat van de overheid te schrijven. Er werd voor geopteerd om het samen met de tegenhangers van de Franse Gemeenschap te schrijven.

Wat gezondheid en welzijn betreft, kwamen de belangrijkste thema's al eerder aan bod. Wat fysiek en psychisch geweld betreft, kondigt de beleidsnota voor 2011 een dossier aan. Ook de thema's in het kader van kinderen in conflict met de wet, zijn inmiddels klassiek. In 2010 wordt de rechtspositie van minderjarigen in detentie het belangrijkste dossier voor het Kinderrechtencommissariaat. Armoede vormt het vierde thema. Blijkt dat in België kinderen en jongeren uit gezinnen met een precair inkomen relatief sneller dan in andere

landen in instellingen geplaatst worden. De spreker verwijst naar een vergelijkend onderzoek van een tweetal jaar geleden.

II. VRAGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw *Güler Turan* wijst er in het kader van de aanpak van de kinderarmoede op dat begin september 2010 een Europese Raad plaatsvindt om hierover doelstellingen te formuleren. Het lid wil van minister Lieten weten hoever het staat met de voorbereiding en welk signaal het Belgische voorzitterschap zal geven. Alle betrokken beleidsmensen in België bereiden zich daarop voor. Het is daarbij belangrijk dat het oogpunt van het kind en de kinderrechten voldoende aandacht krijgt. Het Kinderrechtencommissariaat pleit in zijn jaarverslag voor meer onderzoek over de duur en de ernst van de armoede bij gezinnen met kinderen. Mevrouw Güler Turan vraagt welke praktische beleidsmaatregelen tegen generatiearmoede nu al kunnen genomen worden. De spreekster vraagt het Kinderrechtencommissariaat een bijdrage te leveren aan dit debat. Op basis van haar ervaring als advocate kan de spreekster inkomen in de vaststelling dat kinderen en jongeren uit gezinnen met een precair inkomen relatief sneller dan in andere landen in instellingen geplaatst worden. Zij pleit voor een Vlaamse voortrekkersrol.

Mevrouw *Helga Stevens* vond de uiteenzetting leerrijk. Zij vraagt hoever het staat met de toegankelijkheid van de opvoedingswinkel en -telefoon, in het bijzonder voor kinderen met een handicap. Kunnen dove kinderen, die het Nederlands minder machtig zijn, toegang verkrijgen via het internet? Kan dat via gebarentaal? Hoe wordt de vertrouwelijkheid verzekerd?

Omdat veel kinderen met een handicap verblijven in een medisch-pedagogisch instituut (mpi) is de drempel hoog voor hen. Hoe bereikt het Kinderrechtencommissariaat die groep?

De spreekster heeft verder weet van een dove jongere die tegen zijn eigen wil en die van zijn ouders werd opgenomen in de kinderpsychiatrie, waar zelfs geen tolken zijn. Hoe kan zoiets hemeltergends vandaag nog gebeuren? Zij zal opnieuw contact opnemen met de betrokkenen en het Kinderrechtencommissariaat informeren.

Het belang van een betere intersectorale samenwerking in de gehandicaptenzorg kan niet voldoende benadrukt worden, met respect voor de privacy. Het belang van het kind komt voor alles. Als een kind hulp nodig heeft, is het op zich niet belangrijk van waar die hulp precies komt.

In verband met de weigering om als medische handeling geïnterpreteerde hulp te verlenen, wijst het lid op de antidiscriminatiewetgeving en het concept van redelijke aanpassing. Duidelijke afspraken tussen kind en voorziening moeten mogelijk zijn, oordeelt het lid.

Afsluitend dankt mevrouw Helga Stevens het Kinderrechtencommissariaat en wenst ze het alle succes toe.

Mevrouw *Marijke Dillen* meent dat de weg naar het Kinderrechtencommissariaat duidelijk bekend is voor veel jongeren. Zij erkent dat gerechtelijke procedures een knelpunt vormen en kent veel voorbeelden van onvoldoende gemotiveerde vonnissen. Maar tot nader order is dit een exclusief federale bevoegdheid, net zoals de gokwetgeving en de definitie van medische handeling. Het Kinderrechtencommissariaat daarentegen is een paraplamenteaire instelling van het Vlaams Parlement. Heeft het overleg gepleegd met en geeft het impulsen aan de Kamercommissie Justitie? Het lid onderstreept wel dat ze inhoudelijk geen kritiek heeft op de betreffende adviezen.

Verder meent zij dat kinderarmoede te weinig aan bod komt, terwijl Vlaanderen op dat punt wel meer kan doen. Zij pleit voor becijferde doelstellingen op dit vlak.

Vervolgens betreurt het lid dat het Kinderrechtencommissariaat zich tijdens de persconferentie over zijn alternatieve rapport op het gladde ijs van politiek standpunten heeft begeven in een actueel en delicaat dossier. De jeugdrechters zitten met de handen in het haar omdat jonge criminelen worden vrijgelaten bij gebrek aan plaatsen in instellingen. Minister Vandeuren doet zware inspanningen om bijkomende plaatsen te creëren, aangezien de samenleving, die schreeuwt om meer veiligheid, het onverantwoord vindt om dergelijke jongeren vrij te laten. Mevrouw Marijke Dillen vindt het daarom betreurenswaardig dat de kinderrechtencommissaris omgekeerd een bouwstop bepleit, en zich keert tegen de uithandengeving en de verlaging van de strafrechtelijke leeftijd tot 16 jaar.

Mevrouw *Vera Jans* kijkt uit naar de aangekondigde rondetafels over de maatregelen die men relatief snel en binnen de huidige bevoegdheden kan nemen. Ook de aandacht voor onderzoek naar geweld weet zij te waarderen. Het lid informeert of het Kinderrechtencommissariaat en de opvoedingswinkels samenwerken en naar elkaar doorverwijzen.

Mevrouw Vera Jans vraagt zich af of een bijkomend expertisecentrum echtscheiding winst oplevert. Er is al veel knowhow bij de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW) en andere diensten. Op adoptie heeft zij een meer genuanceerde kijk dan het jaarverslag, dat de bestaande decreetgeving wil behouden. Zij hoopt dat duidelijk is dat men voortaan wil werken met de Staten-Generaal als uitgangspunt voor een nieuwe regelgeving. Die mag niet alleen als doel hebben nieuwe kanalen aan te spreken maar moet ook oog hebben voor betere communicatie, aangezien aanbod en vraag nooit zullen samenvallen.

Vervolgens vraagt zij wat het Kinderrechtencommissariaat cruciaal vindt voor het aangekondigde decreet pleegzorg. Afsluitend verklaart mevrouw Vera Jans zich blij met het pleidooi voor discreet bevallen, ook al is dit een federale aangelegenheid.

Mevrouw *Mieke Vogels* suggereert dat de kinderrechtencommissaris de problemen waarmee de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebelid wordt geconfronteerd op het vlak van kinderrechten, ook in andere commissies zou toelichten. Zij noemt het tekort in de bijzondere jeugdzorg en de wachtlijsten.

Een belangrijke evolutie van de laatste jaren is de verkleuring van de jongeren. In de provincie Antwerpen bijvoorbeeld is vorig jaar een kwart van de kinderen geboren in een gezin waarin men thuis geen Nederlands spreekt. Maar zij verschijnen niet in het rapport. Komt dat doordat die kinderen het Kinderrechtencommissariaat niet bereiken? Wat is het van plan om naar hun verhaal op zoek te gaan?

Ook de armoede in gezinnen met een precair inkomen, is steeds meer gekleurd. Het lid hoopt dat de relatie tussen armoede en onderwijs voor de kinderrechtencommissaris veel meer betekent dan de maximumfactuur voor schooluitstappen. Die zorgt meer voor administratieve last dan voor de vergroting van de gelijke kansen. Er zijn te weinig kleuterscholen, zeker in de steden met veel anderstalige kinderen, waardoor ze soms met 30 in een klas zitten. Ook voor die uitdaging moet het Kinderrechtencommissariaat aandacht hebben.

Tot slot wijst zij er mevrouw Dillen op dat men volgens de Belgische wet niet volwassen is voor 18 jaar. Het is logisch dat de kinderrechtencommissaris zich uitspreekt over jongeren van 16. Zij geeft verder aan dat de overgrote meerderheid van de kinderen in de bijzondere jeugdzorg uit een problematische opvoedingssituatie komt en geen als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd. Is het Kinderrechtencommissariaat het ermee eens dat een schei-

ding tussen deze laatste categorie en andere jongeren, zeker in de gesloten instellingen, goed zou zijn? Op die manier zou men de criminalisering van jongeren met psychiatrische of mentale problemen kunnen vermijden.

Ondertussen heeft 40 percent van de bewoners van gesloten instellingen een problematische opvoedingssituatie als achtergrond. Zou men niet beter in gepaste opvang voor hen investeren dan nieuwe instellingen voor boefjes te bouwen? Mevrouw Mieke Vogels vindt het pas misdadig als een samenleving met de huidige levensverwachting een jongere van 16 opgeeft. Zij is het ermee eens dat wie iets misdaan heeft, gestraft wordt. Maar daarna moet men hun nieuwe kansen geven en de terugkeer naar de samenleving begeleiden. Vandaag moeten ze zichzelf redden als ze vrijkomen na een verblijf in een gesloten instelling. En dat lukt niet.

Mevrouw *Marijke Dillen* beweert niet dat alle bewoners van gesloten instellingen als misdrijf omschreven feiten hebben gepleegd. Zij erkent dat de problematische opvoedingssituatie de overgrote meerderheid uitmaakt. Maar dat neemt niet weg dat het voor de samenleving absoluut onaanvaardbaar is dat jongeren geweld plegen en 's avonds met de glimlach de jeugdrechtbank verlaten. Zij blijft erbij dat de 16-jarige van vandaag niet dezelfde is als die van vroeger. Het is niet de taak van de kinderrechtencommissaris om een politiek standpunt in te nemen over de moeizaam tot stand gekomen uithandengeving. Mevrouw Marijke Dillen is het wel eens met wat mevrouw Vogels zegt over nieuwe kansen en begeleiding na de straf.

Mevrouw *Mieke Vogels* erkent dat kinderen niet meer zijn wat ze vroeger waren. Er wordt steeds meer van hen verwacht zich te gedragen als kleine volwassenen. Dat is misschien een van de wezenlijke problemen van onze samenleving, zoals ook blijkt uit de opeenvolgende rechtszaken over lawaaioverlast door spelende kinderen. In Nederland verhuizen steeds meer crèches naar de rand van de stad. In hun milieureglementering staat nochtans dat het geluid van spelende kinderen in scholen of kinderdagverblijven nooit mag meegedeld worden. Het Kinderrechtencommissariaat schreef in een advies dat het niet opportuun is om kinderen in decibels te meten. Groen! weigert dat ook, en vindt daarom dat het nodig is om het signaal te geven dat het geluid van kinderen geen lawaaioverlast is.

De heer *John Crombez* is het eens met de opmerking over kinderarmoede. Hij vraagt om het onderwerp specifiek op de agenda te zetten van een volgende ontmoeting met het Kinderrechtencommissariaat. Hij sluit zich aan bij het pleidooi van mevrouw Vogels om het punt uit te breiden naar Onderwijs en andere domeinen. De spreker informeert voorts naar het scholingsniveau van de jongeren die voor dertig percent van de vragen en klachten zorgen. Het lid vindt ten slotte dat het Kinderrechtencommissariaat zijn mening moet blijven geven over politiek actuele thema's.

Mevrouw *Katrien Schryvers* is het ermee eens dat kinderarmoede door alle beleidsdomeinen heengaat. De aanpak ervan is een basisvoorwaarde voor andere kinderrechten. Ook de CD&V-fractie vindt dat kinderen moeten kunnen spelen, wat niet kan zonder gejoel en gekir. Minister Schauvliege is in dit verband de mening toegedaan dat scholen, kinderdagverblijven en dergelijke momenteel niet onder Vlare (Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning) vallen. Het lid is het ermee eens dat men het signaal moet geven dat het niet zinvol is dit te veranderen. Anderzijds wijst het lid op het begrip 'abnormale of bovenmatige burenhinder' uit het Burgerlijk Wetboek. De interpretatie is aan de rechter.

Het lid stelt vast dat veel facetten van het jaarverslag federale aangelegenheden betreffen. Heel vaak komt het moeilijke evenwicht tussen Justitie en Welzijn naar voren. Minister Vandeuren is bezig met een lijst van alle raakpunten met het oog op de evaluatie van de bestaande samenwerkingsakkoorden en op de afsluiting van nieuwe. Het lid pleit ervoor dat de heer Vanobbergen dit volgt vanuit het aspect kinderrechten. Zij is ook bezorgd om

het contact met de Kamercommissie Justitie. Misschien is het niet voldoende om haar het rapport over te maken en moet er meer overleg komen tussen haar, de kinderrechtencommissaris en de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid. Zij informeert tot slot naar het overleg met de tegenhanger van de Franse Gemeenschap.

De heer *Tom Dehaene*, voorzitter, vraagt naar cijfers over de schuldenproblematiek bij jongeren zelf. Hij haalt het voorbeeld aan van jongeren die schulden oplopen door te gokken op het internet.

III. ANTWOORD VAN HET KINDERRECHTENCOMMISSARIAAT

Mevrouw *Inge Schoevaerts*, medewerker ombudsdienst Kinderrechtencommissariaat, antwoordt dat volgens het Kinderrechtencommissariaat kinderen met een beperking voldoende toegang hebben tot diensten als de JAC's en de kinderen- en jongerentelefoon. Beide zijn via het internet te bereiken. De JAC's hebben ook een directe chatlijn op woensdagmiddag. De opvoedingswinkels richten zich meestal op volwassenen met opvoedingsvragen en voeren geen campagne om zich beter bekend te maken bij jongeren. De meeste hebben e-mailadressen. Mevrouw Inge Schoevaerts wijst erop dat ook bij het Kinderrechtencommissariaat de meeste meldingen binnenkomen via e-mail, het jongerencommunicatiemiddel bij uitstek.

Voor de kenmerken van de jongerenpopulatie die contact opneemt, verwijst zij naar de statistieken over de leeftijden in het jaarverslag. Andere gegevens over hun achtergrond staan er, gezien de mogelijkheid van anonimiteit, niet in. Ze zijn ook niet relevant voor het werk van het Kinderrechtencommissariaat.

Er komen wel degelijk meldingen binnen van jongeren die geen toegang krijgen tot vrijwillige hulp omdat de ouders het niet toestaan. De meeste comités antwoorden dat ze geen hulp kunnen opzetten voor jongeren die verwachten dat hun ouders niet zullen meewerken. Dat kan nochtans niet de bedoeling zijn, het moet juist een uitdaging zijn om met de weerstand van de ouders om te gaan, meent mevrouw Inge Schoevaerts.

Mevrouw *Güler Turan* merkt op dat de ouders in veel gevallen niet geneigd zijn om mee te gaan. Vaak wordt de problematische opvoedingssituatie aangekaart door de school of een centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB). Als de ouders weigeren mee te werken met de bijzondere jeugdzorg, wordt de maatregel echter door de jeugdrechter opgelegd. Die mogelijkheid is er altijd.

Mevrouw *Inge Schoevaerts* repliceert dat de praktijk minder gemakkelijk is, zoals de meldingen aantonen. Vaak raakt men niet eens door de intake, waardoor de bemiddelingscommissie geen dossier aanhangig maakt bij de jeugdrechter. Voor dat laatste heeft men het comité nog steeds nodig.

Voor wat het specifieke dossier betreft dat door mevrouw Stevens werd aangehaald, benadrukt mevrouw Inge Schoevaerts dat zij zich daarover niet kan uitspreken. De enige verklaring die zij kan bedenken voor een opname tegen de wil van ouders en jongere in, is een door de jeugdrechtbank opgelegd bevel.

De idee dat het geen verschil mag maken uit welk beleidsdomein een kind met beperkingen hulp krijgt, is mooi. In de praktijk blijkt dat echter wel een verschil te maken, omdat elk domein eigen regels heeft. Zonder afstemming ontstaan problemen. Mevrouw Inge Schoevaerts geeft het voorbeeld van een kind dat een hulpmiddel nodig heeft in het onderwijs omdat het slecht ziet, en wordt geconfronteerd met een discussie tussen Onderwijs en Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) over de betaling van de kosten.

Het Kinderrechtencommissariaat probeert samen te werken met heel wat diensten op het terrein, ook met de opvoedingswinkels. Zo werkte het mee aan de opstelling van themafiches voor hun medewerkers.

Het is inderdaad een uitdaging voor het Kinderrechtencommissariaat om zich beter bekend te maken bij allochtone jongeren en die doelgroep meer aan te trekken. In Antwerpen werd een samenwerking opgezet met vzw De Acht met het oog op wederzijdse doorverwijzing. De professionals die nu al met die jongeren werken, zouden nog tot bij het Kinderrechtencommissariaat moeten geraken om bepaalde problemen aan te melden. Tot slot attendeert de spreekster erop dat het jongerenpubliek voortdurend verandert waardoor de communicatieopdracht nooit ophoudt.

De heer *Bruno Vanobbergen* erkent dat het Kinderrechtencommissariaat tot nu toe niet focuste op het thema van kinderarmoede, maar denkt dat het wel degelijk, zeker in het kader van het Europese voorzitterschap, een rol kan spelen. Hij wijst op de nieuwe Europese beweging die het kinderrechtenperspectief op armoede onder de aandacht wil brengen. Op een aantal bijeenkomsten daarvan was het Kinderrechtencommissariaat aanwezig. Als de commissie dat wil, moet het mogelijk zijn een beleidsdomeinoverschrijdende visie te formuleren. Het Kinderrechtencommissariaat bewees dat eerder al op het vlak van wonen. Hij belooft daar de komende maanden werk van te maken.

Het Kinderrechtencommissariaat botst inderdaad geregeld op de doorsnede van Justitie en Welzijn, die minister Vandeuren in kaart wil brengen. De kinderrechtencommissaris wil graag betrokken worden in dat overleg. Hij herinnert er verder aan dat het alternatieve rapport voor Genève opgesteld werd samen met de Franstalige tegenhanger, 'le Délégué Général aux Droits de l'Enfant'. Dezelfde thema's en problemen blijken in beide landsgeelten terug te keren.

Wat detentie betreft, heeft het Kinderrechtencommissariaat in november en december 2009 gesprekken gevoerd met de directies van en met jongeren in Mol, Ruiselede en Everberg. Daaruit is onder meer als resultaat gekomen dat het creëren van bijkomende gesloten instellingen maar een heel beperkt deel is van de oplossing. Die boodschap werd bevestigd tijdens het debat dat plaatsvond na de persvisie van de film *Bo* in gemeenschapsinstelling De Zande, en waaraan onder meer mensen van de gemeenschapsinstellingen en de minister deelnamen.

Minstens even belangrijk is de zoektocht naar alternatieven voor opsluiting. Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en andere internationale manifesten over dit thema geven systematisch aan dat de opsluiting van jongeren de laatste maatregel is. Het standpunt wordt dus ingenomen door een belangrijke internationale gemeenschap van kinderrechtenactoren, concludeert de spreker. Hij onderstreept dat het Kinderrechtencommissariaat, in weerwil van wekelijks verzoeken vanwege de pers om te reageren op actuele politieke thema's, ervoor heeft gekozen om niet midden in de politieke discussie zelf te gaan staan maar om zijn standpunt te formuleren op minder stormachtige momenten.

Mevrouw *Inge Schoevaerts* vult aan dat het onderscheid tussen POS- en MOF-jongeren artificieel is. Veel dossiers starten met een problematische opvoedingssituatie maar gaan in de andere categorie over. Men kan zelfs de vraag stellen of er wel zuivere MOF-jongeren bestaan, die nooit eerder in een problematische opvoedingssituatie zaten. In dat boeiende debat moet men zeker de mensen met praktijkervaring betrekken. Het Kinderrechtencommissariaat laat zich in zijn standpunten altijd leiden door het IVRK.

De voorzitter,

Tom DEHAENE

De verslaggever,

Katrien SCHRYVERS